

LE DEN 1979

SONDY

Na velkých hodinách času
je jediné slovo TEĎ
Po ulici POTOM
se dojde do domu NIKDY

/M.de Cervantes/

O B S A H

- Rudyard Kipling - Když 2
Petr Musílek - Účet času 3
Eva Frantinová - Nedělní vůz 4
Sobě 5
Alexandra Berková - Ráno 6
Petr Musílek - Odlet vlaštovek 10
Podzime 11
Plaváčkům řeči 12
Stanislav Zedníček - Z deníku 13
Inspiromat - Myšlenky 16
Stanislav Zedníček - Deštivý monolog 17
Červánek snu 18

O. TOMER

KDYŽ ...

Když bezhlavost svým okem klidně měříš
ač tupen sám že nejsi bezhlavý;
když podezříván, pevně v sebe věříš,
však neviníš svých soků z bezpráví;
když čekat znáš, ba čekat beze mdloby,
jsa obelháván, neupadat v lež;
když nenáviděn, sám jsi beze zloby,
slov cnosti nadarmo však nebereš;
když umíš snít a nepodlehnout snění,
když hloubat znáš a dovedeš přec žít;
když proti triumfu ~~si~~ ponížení
jak proti svůdcům společným jsi kryt;
když nezoufáš, nechť pravdivá tvá slova
lstí bídáků jsou pošlapána v kal;
když hroutí se tvé stavení, a znova
jak dělník v potu šopotíš se dál;
když spočítat znáš hromadu svých zisků
a na jediný hod vše riskovat,
zas po prohře se vracet k východisku,
a nezavzdychnout nad hořem svých ztrát;
když přinutit znáš srdce a své činy,
by ~~vytrvaly~~ s tebou vytrvaly nejvěrněj,
ač tep a pohyb uniká ti živý,
a jen tvá vůle káže: "vytrvej!";
když něhu sneseš přílišnou i tvrdost,
když svůj jsi, všem nechť druhem jsi se
stal,
když sbratřen s davem, uchováš si hrdost,
a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král;
když řekneš: "svýmivteřinami všemi
mně, čase, jak bych závodník byl, služ!"-
pak pán, pak vítěz na širé jsi zemi,
- a co je víc: pak synu můj,
jsi muž!

/Rudyard Kipling/

ÚČET ČASU

Rok do kterého vstupujeme leží před námi jako nepopsaný kalendář. Je výzvrou našemu kolísání, směnkou dosud nepodloženou. Je otázkou našemu času. Jak mu odpovíme ve dnech které přijdou? Jakou silou vůle překonáme slabost, která je nám vlastní? Čím dokážeme rozlišit podstatné od nedůležitého, když právě podstatné vystupuje vesměs pod těmi nejméně přitažlivými převleky?

Jako listy stromu budou opadávat slova. Jako větve budou usychat věty nadbytečné. Plnost zamlčeného slova určí náš vztah k věcem, společnosti, skupinám přátel i k lidem nejbližším. Bude cestou, ze které nelze beztržestně sejít, kterou nelze oklamat lstí a úskokem, neboť ať už vysloveno nebo zamlčeno bude rezonovat s nejpodstatnější částí naší bytosti. Toto slovo bude klást otázky našemu času, a v tomto čase nacházet odpovědi. Zklameme-li, jím budeme zatraceni, jako každý, kdo se vzdal, kdo je pominul.

Přál bych sobě i vám, aby dnů ve kterých podlehneme, bylo co nejméně. Aby nebylo času, který postupuje přes nás. Aby naše dorůstání zlomilo sílu zdánlivě neživého plynutí a naplnilo rok, který je před námi, živým a odpovědným postupem k nám samým.

NEDEĽNÍ VŮZ

Do tmy nás jako kořist stáhla láska
Proč říkáš bokům krásné trápení
Hle - v oknech deštík mlaská
jak vesmír spouští na zemi

i postel kde teď mažeš hnědý krajíc
a hladíš přistávací plochu zad
Je úžas vteřin v něze zatýkání
než dezertéři od milostných hranic
začnou křeč opět nakládat

/Eva Frantimová/

SOBĚ

Ne zpěv jen můra přitlačená ke zdi
utrácí rychlé dny a budí hebký lesk
na ženském víčku - spíží představ běsní
chytne mou básněň hravě do želez

a šeptá Stříbro chodí tudy
v paměti čeřit vylovené rýbníčky
Jakoby v trávě /ještě pletí studí/
zlomený rákos přivolával sudičky

/Eva Frantinová/

Prázdnou a strnulou ulicí šel zvolna kráčivec; nesl si tašku a hůl: v té tašce měl židli, tu hůl měl proti civilům, kteří na něj civěli v kruzích užších a užších. Kráčivec pomalu obcházel spící jezdíky, skrčené na malých parcelkách, obtažených bíle, a oni jej nechali projít. Pak nadešla hodina budíku.

Pojď ke mně.

Nezlob, kočko, koukni kolik je.

Aspoň na chvílku.

Neblázni, pusť mě.

No tak si běž.

Si! Si! Ty nemáš páru, co je to dělat od šesti

Tak neděješ. Dělej to se mnou.

Ty málo platíš.

No dobře. Kolik?

Sakra, kde mám klíčky?

Kolik, ptám se

Kams mi dala klíče od auta?

Kolik?

Počítám do tří: jedna,

Kráčivec se stále proplétal mezi potměšilými jezdíky, /někteří dřímali už jenom lehce/, opatrně kladl před sebe nejdřív jednu nohu a potom druhou, pečlivě držel směr proti pohybu Země.

dvě

a to už vybíhali cílouši ze svých úkrytů a nalézaje každý svého jezdíka, skákali do nich a přiváděli je kx vědomí. Nutili je fuňet a

vrčet. a kýchat a vyrážet vpřed.

tři!
Jau!

Rozzuření ježdící se tlačili jeden za druhým a dva za třetím, předbíhali se a strkali a našali a kousali, hledíce dostat každý svého cílouše co nejdál před ostatní; kráčivec zůstal stát na šedém okraji necesty.

Tohle si nezvykej, pusinko.
Jenomže já už to nevydržím!
Porušuješ dohodu.
Jo, ano. Porušuju dohodu. Chci tě mít tady.
To si vyřikáme jindy. Dej mi ty klíče.
Nedám.
Naval ty klíče.

Ježdíků přibylo, ti silnější uprostřed tlačili ty slabé ke kraji, tři pomalí strčili čenichy k sobě, zezadu na ně tlačili další, a tak ti vepředu nemohli zpět; cílouši seděli strnule, zamčeni uvnitř, tlačili tlačítka a nutili ježdíky ječet. Kráčivec stál a věda, že musí dopředu, zkusmo zamával pažema: jenomže to bylo dávno, co uměl vzlétnout. Tak zhluboka vzdech, zavřel oči a vykročil.

Proč nejedeš třeba tramvají?
Víš, že bych to nestuhnul.
Ále-alealeale! Dyť ty si nejdřív pojedeš dát domu sprchu a potom kafe a pak teprv do práce, myslíš, žetě neznám?
Prosímtě, nezačínej.
Dyť ty seš se mnou jednou za tejdén a i to ti je moc, dyť ty se musíš jet hned po tom umejt, abys byl zase čistej a pán!

O co ti jde?

Jeď odtud tramvají. Prosím tě o to. Pak budu moct věřit, že mě máš rád.

Kráčivec dospěl doprostřed: rozložil židličku sedl si na ni a díval se na stáda ježdíků, ženoucích se ve dvojstupech tam a ve dvojstupech zpátky: ti první teď zbrzdili, zvolnili, stáli: jeden, už starý, se octl vepředu, dýchal jen stěží, nemohl dál. Ostatní za ním netrpělivě frkali, lomozili a vzpínali se na zadní, ti nejbliž ho vztekle strkali a kousali do zadku.

Tak měj rozum. Dej mi ty klíče.

Na. No vem si je, běž, co stojíš! Vlez do tý svý díatky a dej si sprchu a kolínskou. No di. Sakra, vypadni!

Vyběhl, odemkl, nastartoval a vyjel, napřímil se v opěradle, teď už zas klidný, napravo letmo zahlédl cílouše klečet a plakat před ježdíkem, jenž právě zemřel.

Kráčivec seděl uprostřed necesty a sbíral síly; pak vstal, a s povzdechem složil svou židli a dal ji do tašky, pak stiskl rty a znovu vykročil.

Muž vnímal, jak rychlost příjemně stoupá, pak uviděl zácpu a zlostně mlaskl. Vyhnul se kráčivci: ťukl se do čela, zavrtěl hlavou a ještě se za ním otočil. Pak už myslel jen na to, jak dojede důmů, dá si sprchu a kávu a potom se uvidí.

Zatelefonovala: už je tam, prosím, ten a ten?
Není a dneska nebude, řekli, od včerejška
má náhradní volno.

Kráčivec došel na druhý břeh: povedlo se
mu to. I dneska se mu to povedlo.
Šel dál. Nesl svou tašku se židlí a hůl pro-
ti civilům.
Podíval se vzhůru:
Ano, půjde ještě tak hodinu a potom si zase
sedne.

/Alexandra Berková/

ODLET VLAŠTOVEK

Promoklý slibe klíčků
ty šípko ptačích těl
Les bez křiku a křídel
ztichl jak na povel

Pozvi mne na svou cestu
nech křídla nebem vlát.
pro* toho kdo se vrací
je snadné odlétat

Nebo mi slupkou slibu
poruč Zde čekej mě
Abych jak strom stáh knůtek
plamenem do země

/Petr Musílek/

PODZIME

Do korun stromů den ze dne tišších
větrná hnízda zvedáš podzime
Z bochničku slunce skousaly myši
zlatý lesk kůrky-a my nevíme

jestli v tom chladu oblohy zvadlé
i nás tvůj vítr svlékne do kostí
Podzime lásek - V zedraném prádle
otázky bloudí slepé úzkostí

Čekáme sněhy - čistotu ostří
kterou mráz sevře stráně povadlé
Obvazy připrav Odvaze prostři
a ukaž nás v svém zrcadle

/Petr Musílek/

PLAVÁČKŮM ŘEČI

Sudička
stojící u kolébky básně
říká pravdě
ještě si to rozmysli
ale lež nechá proklouznout
jakoby to byl vítr

To ona
rozsvěcí plamen ve slovech
že září staletími
hvězdnatě přeskakující
počítadla generací

To ona zřavuje řeči
veteš povyšovanou
a honosně rámovanou
že drmolení němoty neprobouzí
už ani soucit

To ona
stojí nad kolébkou básně
zatímco to královské
to dívající se štěrbinou stropu
jenom bezmocně přihlíží
prostému zázraku
rození

/Petr Musílek/

Po první /a poslední/ návštěvě u P.:
Velmi jemně a s láskou /!/ mě pomazával me-
dem - s pevnou nadějí, že si mě najde hmyz.
Nebylo možné se bránit. Všechno jsem přijí-
mal v mlčení /myslím, že i s úsměvem/, s
nehybností svědka, který = ani nevěda proč -
je uvnitř plný pláče.

On - tolik let známý a vždycky bez jmé-
na, hlasu a cesty, ulovený jako ryba pře-
vislou síťovinou bezkrevných svršků těla,
které popotahuje světem cosi maska,
ksicht, zaschlá šlápěj duše, karikatura nej-
smutnější tváře ztraceného psa.
/Každý portrét - snad to tak je - má zrcad-
lení v posledním autoportrétu/.

Tak jako někdy duše zněmně před jinou
duší a pak ustupuje v bolestném úžasu nad
množstvím nepřátelských paprsků vystřelu-
jících z ní jako ty neviditelné výstřiky
jedu z vražedných prstenů renaissance - zdů-
razňují: ustupuje před ní, temnou a nená-
vistnou, přes veškerou námahu rozevřené
náruče svého soucitu - tak i tělo němne
před jiným řelem žijícím jen na svůj vrub
a vyleptávaném koncentráty žláz do zkázo-
nosné krásy, k zviditelněnému poskvrnění
zlověstnou fantazií masa, živícího doposled-
ka křečové stahy sebexničení, -

Dávný přítel M.: pod hrubou a temnou tváří z kameniny šlechetná a chápací duše. Měl jsem vždycky lítost z té nerovnováhy duše a těla, protože málokdo si dal práci s posunutím hrobního kamene, pod nímž místo vzduté mrtvoly zářilo živé dítě. Ale stáří ji zastihlo opaprskovanou vráskami, ta duše jí vtiskla mládí, inteligenci - upravila ji tak, že byla schopna přijmout a vysílat každé sebemenší nebo nejzářivější světlo všeodpuštějící lásky.

Kolik slov přišlo ke mně přes Babylon a Mrtvé moře! Ale teď věkovité vteřiny mlčení. Teď dlouho nic, příprava k nic, zastavení života, přestávka dlouhé, vysilující hry...

Ještě včera tu byl P. Komáří vybzukování slov vždycky předstihuje jeho přílet. Krouží. Neunavitelně krouží. Neunavitelně se na mě dívá svou zdobnělou prokrvenou maskou se zarostlými vajíčky očí. Neunavitelně mě zasahuje rozpáleným sosáčkem, aby infikoval zimnici. Je tu zmnožen a nezasažitelný - ale nějak vím, že se /v samotě/ jeho neunavitelnost hroučí, protože se mu nedaří mě přestavět na lhostejnost xx z marnosti. A skutečně tu byl? Nezjevuje se mi jím jen zhmotněná popudlivost některé z mých nezvládnutelných výčitek?

Černý, jakoby mrtvý les za Srním.
Stromy si tu jsou tak vražedně blízko, že
se slily v živoření a smrt. Kdo tam za-
bloudí, je jimi doslova obezděn, a to
černé bezvětří a ticho se vklínuje do žil,
a srdce tuhne smutkem, jako by mělo v těle
zkamenět a přidat tomu mrtvému lesu jeden
stejně mrtvý strom. A přece tam dál je sluneč-
ní paseka, kde jistě čeká lesní panna,
sen chlapce o nesmrtelné kráse, všechny
kolébkové sny o návratu domova...

Istomislav Zednicěk

Co hledá velký muž je v něm samém,
co hledá obyčejný muž, je v jiných.
/Konfucius/

Nevědomost je démon a obávám se,
že ještě zavíní mnoho tragédií.
/K. Marx/

Lepší je výčitka od génia, než
pochvala od idiota. /M. Aurelius/

Našim vychovatelem jsou naše činy.
/M. Gorkij/

K neštěstí nás mohou odsoudit okolnosti,
k malosti se odsuzujeme sami.
/L. De: Vega/

Mladík se stává mužem, když obejde kaluž,
místo aby do ní vstoupil.
/Platon/

Nikdy nevysvětlujte! Přátelé to nepotřebují
a nepřátelé vám stejně neuvěří.
/E. Hubbard/

Člověk je ubohý, protože je člověkem,
a je veliký, protože to ví.
/B. Pašcal/

Život je kolísání okolo pevného bodu.
Štěstí je jistota, že tento pevný bod
existuje.
/ A. Maurois/

Vytrvalá práce přemůže všechno.
/Ambrosius/

DEŠTIVÝ MONOLOG

Průvanem neklidu
se vylamuje noc
a schody hodin
postrkují kroky
pod oko měsíce
dokrvava strnulého propastí
bezdechého ticha
A přeždu vzdutou půdu
prachových pavučin
k vikýřům s rozbitým děštěm
a dál a dál
do dmavých mraků
do rána širokého kalu
a tam
v prostorách nedýchání
se skloním k srdci
kterým vichřítí strach
že bude zmírat
v slzách milenek
protože neví
protože ani nechce vědět
že se v této noci
zrodily v básni
nové a krásnější milenky
z jeho neviditelných
a marných slz

/Stanislav Zedníček/

ČERVÁNEK SNU

Zpívala
zrosená láskou
nahá k oblošti
perletových dun
zpívala v plavé
malátnosti rána
zpívala tiše
lehkými pozdravy vln
ž až její zpěv
převál mé bdění
na hvězdu ticha
a docela jistě vím
že tu byla i ona
v krouživém sklonu
světelného těla
v lehkosti perlení
že celá zářila
v souhlasu s mým údivem
s jeho chladivým plynutím
v beztlíži hvězdy
kde jsme byli
ona a já
jedna a jeden
bytosti jako by nehmotné
každý sám
každý patřící druhému
a oba s sebou zmnožení
všechápající mocí
jediné
trvající radosti

Pod námi
kdesi daleko dole
daleko od naší věčnosti
táhly kouře

cizího zpěvu
černé jako stuhy křídel
vykřehlých ptáků
mrtvého světa

Pod námi
kdesi daleko dole
daleko od naší věčnosti
v útlých
zarudlých prasklinách
a v kouři
cizího zpěvu
se úpěnlivě vzpínaly
na kost přehublé
lidské ruce
zázrakem rozpažené
v duhu

/Stanislav Žedníček/